

בס"ד. שיחת ש"פ מצורע, שבת הגדול, י"ב ניסן, ה'תשל"ג.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. בנוגע לשם "שבת הגדול" — הנה אע"פ שמצינו כמה דעות בטעם הדברי, ו"אלו ואלו דברי אלקים חיים"², ישנו הענין כפי שהוא הלכה למעשה — כפי שמביא רבינו הזקן בשו"ע³: "לפי שנעשה בו נס גדול .. וז"ש למכה מצרים בבכוריהם" (כמשנ"ת פעם בארוכה⁴).
וצריך להבין:

למה מביא רבינו הזקן הטעם ד"למכה גוי", בה בשעה שיכול להביא טעם ערב (געשמאקער") — שבו קיימו בני" את הציווי⁶ "משכו וקחו לכם", "משכו ידיכם מעבודה זרה (שהרי "מתחילה עובדי עבודה זרה היו .. תרח כו") וקחו לכם צאן של מצוה"⁸ (שקשור לא רק עם הענין הפרטי של קרבן פסח, אלא עם כללות הענין של עבודת ה'), באופן שהוא מן הקצה אל הקצה!

ומה גם שענין זה ה' קשור עם מס"נ — דכיון שהשה ה' העבודה זרה של מצרים⁹, הרי מובן שלקחתו וקשירתו לכרעי המטה¹⁰ על מנת לשחטו כו' (באופן של פירסום, בכדי לבטל את הע"ז של מצרים) הו"ע של מס"נ, וכפי שאמר משה לפרעה: "הן נזבח את תועבת (יראת) מצרים לעיניהם ולא יסקלונו"¹¹, וכיון שזהו ענין שנאמר בתורה הרי זה ענין אמיתי;

ולא עוד אלא שזוהי מס"נ על ענין שאין בו חיוב של מס"נ, וכמו מס"נ על "ערכתא דמסאנא"¹².

ומובן, שהטעם דקיום ציווי הקב"ה, ובפרט באופן של מס"נ, הו"ע

6) בא יב, כא.	1) ראה הגש"פ הגדה שלמה (להר"מ
7) נוסח הגש"פ.	2) במבוא פי"ב. וש"נ.
8) מכילתא עה"פ. פרש"י שם, ו.	3) עירובין יג, ב. וש"נ.
9) ראה פרש"י ויגש מו, לד. וארא ח, כב.	4) אור"ח רסת"ל.
טואו"ח שם.	5) תהלים קלו, יו"ד.
10) ראה טור שם.	6) ראה גם שיחת ש"פ צו, שה"ג, יו"ד
11) וארא שם (ובפרש"י).	7) ניסן דאשתקד ס"ז ואילך (תו"מ חס"ח ע' 22
12) סנהדרין עד, ריש ע"ב.	8) ואילך). וש"נ.

ערב יותר מאשר הטעם ד"למכה מצרים בכוריהם". ואעפ"כ, מביא רבינו הזקן דוקא את הטעם ד"למכה מצרים בכוריהם", ולא את הטעם דלקיחת השה כו'.

ובפרט שרבינו הזקן עצמו הוצרך להביא את המאורע דלקיחת השה — שגרם את הענין ד"למכה מצרים בכוריהם" — "שפסח מצרים הי' מקחו מבעשור לחודש . . וכשלקחו ישראל פסחיהם . . נתקבצו בכורי אומות העולם אצל ישראל ושאלום למה זה הם עושין כך, אמרו להם זבח פסח הוא לה' שיהרוג בכורי מצרים, הלכו בכוריהם אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש מהם שישלחו את ישראל ולא רצו, ועשו הבכורות עמהם מלחמה וכו'"; ואעפ"כ, מבאר רבינו הזקן להלכה שטעם השם "שבת הגדול" הוא לא בגלל לקיחת השה, אלא בגלל הנס ל"מכה מצרים בכוריהם" דוקא.

וביותר יפלא — מצד הלימוד וההוראה שצ"ל מכל דבר (שהרי "אני נבראתי לשמש את קוני"13, ובודאי נותן הקב"ה כח לקיים זאת בפועל), שמוכנת ההוראה שלמדים מלקיחת השה בנוגע לענין המס"נ כו'; אבל אינו מובן מהי ההוראה מהענין ד"למכה מצרים בכוריהם" ליהודי שנמצא בזמן הגלות ובחוץ לארץ כו'!?

ועכצ"ל, שבענין ד"למכה מצרים בכוריהם" יש עילוי גם לגבי ענין המס"נ שבלקיחת השה, וכפי שיתבאר לקמן.

ב. ובהקדמה — ששבת הגדול הוא הכנה ליצי"מ, שאז התחיל ענין הגיור של בני"י (כדאיתא במסכת יבמות¹⁴), שנעשו מציאות חדשה — "גר שנתגייר כקטן שנולד דמי"15, ואז התחיל אצלם כללות הענין של עבודה בכח עצמו, שזוהי תכלית ירידת הנשמה למטה (כמובן מהמבואר בהמשך תרס"ו¹⁶).

ובפרטיות יותר:

עבודת האדם היא בב' ענינים: העבודה עם עצמו, והעבודה עם הזולת, ובלשון חז"ל¹⁷: "קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים", שבה נכללת גם הפעולה בעולם.

וכיון ש"את העולם נתן בלבם"18, מובן, שהפעולה עם הזולת והעולם ישנה גם באדם עצמו (לא בחי' אדם קדמון, אלא אדם כפשוטו

16) ע' קנו [רו. וש"נ].

17) ב"מ קז, סע"ב. וש"נ.

18) קהלת ג, יא.

13) משנה וברייתא קידושין בסופה.

14) מו, א"ב. וש"נ.

15) שם כב, א. וש"נ.

בעולם למטה) — "עולם קטן זה האדם"¹⁹. ולהעיר גם מדברי הרמב"ם²⁰ "צריך כל אדם שיראה עצמו .. כאילו חציו זכאי וחציו חייב וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב", שמזה מובן, שעניני האדם הם בהתאם לעניני העולם.

ג. לכאורה אפשר לומר שב' הענינים (עצמך ואחרים) כפי שהם באדם עצמו הם נפש האלקית ונפש הבהמית: נפש האלקית, "נפש השנית בישראל היא חלק אלקה ממעל ממש"²¹ — היא עיקר מציאותו של איש ישראל (עצמך), וכדברי הרמב"ם²² שכל אחד מישראל "רוצה להיות מישראל .. לעשות כל המצוות וכו'", ו"גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית"²³; ואילו נפש הבהמית היא הזולת שבאדם עצמו.

אבל באמת אי אפשר לומר שנפש הבהמית היא הזולת שבאדם עצמו — כיון שנפש הבהמית היא דבר נפרד מנפש האלקית (שהיא עיקר מציאותו של איש ישראל).

ואע"פ שמבואר בהמשך תער"ב²⁴ שנפש האלקית ניתנת לכל אחד מישראל באופן המתאים לנפשו הבהמית, ועד שמתאחדים זה עם זה להיות מציאות אחת, הרי הענין ד"בראשית", שבריאית העולם היא "בשביל ישראל"²⁵, ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה²⁶, שכנגדם הם ששים ריבוא נש"י — קשור עם הנשמה (נפש האלקית) דוקא.

ועכצ"ל, שב' הענינים (עצמך ואחרים) שבאדם עצמו ישנם גם בנפש האלקית עצמה.

והענין בזה:

בנפש האלקית עצמה יש בחי' שנקראת בשם חוץ, כפי שמבאר הצ"צ (ברשימותיו לתהלים²⁷) שהמדות הם בבחי' חוץ לגבי המוחין, ועד"ז יש לומר שגם המוחין הם בחי' חוץ לגבי האמונה שלמעלה מהשכל, ובפרט לגבי עצם הנפש²⁸.

ומזה מובן שכנפש האלקית עצמה ישנו הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה"²⁹ — לא רק "חוצה" בפשטות, "חוצה" היותר רחוק, אלא החל

(25) פרש"י ורמב"ן ר"פ בראשית.
 (26) מג"ע אופן קפו.
 (27) יהל אור ע' תנה.
 (28) ראה לקו"ש ח"כ ע' 181 הערה 14.
 (29) משלי ה, טז. וראה תענית ז, א.

(19) תנחומא פקודי ג. ועוד.
 (20) הל' תשובה פ"ג ה"ד.
 (21) תניא רפ"ב.
 (22) הל' גירושין ספ"ב.
 (23) תניא ספכ"ד.
 (24) ח"א ע' תרטז [ח"ג ע' תתמב].

מהמקום היותר קרוב למעיין, אלא שהוא כבר מחוץ למעיין עצמו, שזהו עצם ונקודת נפש האלקית שנקראת בשם מעיין, להיותה בדוגמת המעיין (שחלוק מנהר או באר כו') שנובע טיפין טיפין, ומטהר בכל שהוא ובזוחלין (דכיון שהוא מחובר למקור, לא נוגע שיעור כמות המים, ואין צורך שיהיו במקום מסויים שמכיל ומודד אותם, כיון שיש בזה העצם כו')³⁰, ובעבודה הו"ע נקודת האמונה, וממנה נמשך חוצה — בשכל המושג ואח"כ במדות, שזהו הזולת שבנה"א עצמה.

ד. אמנם, תכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה היא — לא בשביל העבודה של נה"א עצמה (כולל גם הזולת שבה), כי אם בשביל עבודתה עם הזולת שמחוץ הימנה, החל מנפש הבהמית, ועד לכלול העולם:

ירידת הנשמה למטה היא ירידה גדולה ביותר — "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא"³¹, שע"ז נעשית גם ירידה (שינוי) בנשמה עצמה, שהרי בנוגע למעמד ומצב הנשמה בהיותה למעלה נאמר³² "חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו" — "אין עמידה אלא תפלה"³³, שהיתה עומדת במדריגה נעלית ביותר ביראה ואהבה — "לית פולחנא כפולחנא דרחימותא"³⁴, מצד גודל מעלת השגתה באלקות באופן דאלקות בפשיטות ועולמות בהתחדשות³⁵,

ואילו בירידתה למטה לבירא עמיקתא, שאלקות בהתחדשות ועולמות בפשיטות, מצד העלם והסתר הלבושים כו',

— שהרי לולי זאת, תבטל הבריאה עמיקתא כו', דכשם שמצד גילוי העצמות לא שייך שתהי' מציאות העולם, כך גם מצד גילוי הנשמה, שהיא למעלה גם מה"איגרא רמה", להיותה "חלק אלקה ממעל ממש", חלק מן העצם, שכשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכלולו (כתורת הבעש"ט³⁶) —

זקוקה הנשמה להתייגע בהתבוננות בשכל בכדי להתפעל כו', ולאחרי כל עבודתה ויגיעתה לא תגיע למעלתה כפי שהיתה קודם ירידתה

(34) ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א. לקו"ת שלח מב, ג.

(35) ראה המשך תער"ב ח"ב ס"ע תקלד [ח"ד ע' אירסט] ואילך. סה"מ תש"ו ע' 30. ועוד.

(36) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ז. וש"נ.

(30) ראה תו"מ חט"ו ע' 50. וש"נ.

(31) ע"פ ל' חז"ל — חגיגה ה, ב.

(32) מלכים"א יז, א. ועוד. וראה לקו"ש

חכ"ה ע' 147 הערה 53. וש"נ.

(33) ברכות ו, ב. וש"נ.

למטה, כמבואר בתניא ש"גם שיהי' צדיק עובד ה' ביראה ואהבה רבה בתענוגים לא יגיע למעלת דביקותו בה' בדחילו ורחימו בטרם ירידתו לעוה"ז החומרי, לא מינה ולא מקצתה, ואין ערך ודמיון ביניהם כלל"³⁷, כיון ש"נשמת האדם (בהיותה למטה) אפילו הוא צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים .. אינה בטילה במציאות לגמרי .. רק הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו"³⁸, "יש מי שהוא אוהב"³⁹.

יש להוסיף בזה, שירידת הנשמה למטה היא ירידה גדולה הרבה יותר מהירידה של אור וזיו השמש להאיר מחוץ לשמש לגבי מעלתו כפי שהי' כלול בשמש, שהרי השמש הוא נברא, ואילו הנשמה היא ניצוץ בורא⁴⁰, ובירידתה למטה נעשית בבחי' נברא⁴¹.

וכיון שכן, נשאלת השאלה: לשם מה היתה ירידת הנשמה למטה!?

אך הענין הוא — כמבואר בתניא⁴² (מע"ח⁴³) ש"הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל כו', ולא הוצרכה להתלבש בעוה"ז (בגוף ונפש החיונית) וכו' רק כדי להמשיך אור לתקנם כו'", ובשביל זה יש צורך בניצוץ בורא שירד ויומשך להיות בבחי' נברא, כדי לפעול בירור נה"ב והגוף וכללות העולם, ועד לחוצה ותחתון ביותר, היינו, לא רק דרגת האור שהוא "חוצה" ו"תחתון" לגבי העצמות, אלא חוצה ותחתון שאין למטה ממנו.

וע"ד שמצינו שכדי לפעול הענין דיצי"מ, הוצרך להיות גילוי נעלה ביותר — "לא ע"י מלאך ולא ע"י שרף כו' אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו .. אני הוא ולא אחר"⁴⁴, כמבואר בדרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁴⁴, שזהו גילוי העצמות שלמעלה אפילו מהגילוי דעולם האצילות כו', שדוקא משם יכולה להיות הירידה למטה ביותר לפעול הענין דיצי"מ.

ה. ועפ"ז מובן גם בנוגע לענינו של שבת הגדול שמהוה הכנה ליצי"מ:

המס"נ של בני" בלקיחת השנה לקרבן פסח (נוסף על המס"נ של

37) פל"ז (מח, סע"א).
 38) פל"ה (מה, סע"א ואילך).
 39) תו"א בהוספות (ויקהל) קיד, ד.
 40) ובכ"מ.
 41) ראה לקו"ת ראה כו, א. ובכ"מ.
 42) ראה תרע"ב ח"ב ע' תתקכד [ח"ד ע' ארנב].
 43) ד ואילך. ולהצ"צ ע' תקמו ואילך. ועוד.
 44) פל"ז (מח, ב).
 45) שכ"ו פ"א.
 46) ראה סה"מ אע"ר ע' עה. המשך
 47) תער"ב ח"ב ע' תתקכד [ח"ד ע' ארנב].
 48) סה"מ תרע"ב-תרע"ו ע' סז.
 49) ראה ביאורה"ז לאדהאמ"צ פינחס קיד, 41

משה רבינו ללכת לפרעה ולדרוש ממנו "שלח את עמי ויעבדוני"⁴⁵, ועד להתראה על מכת בכורות שהי' במצב של סכנת נפשות ממש) — אף שגדלה מעלתה ביותר בעבודת בני", הרי זה כמו מעלת העבודה דאהבה בתענוגים כו' שאינה בערך למעלת הנשמה בהיותה למעלה, קודם ירידתה למטה להיות "דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו", "יש מי שהוא אוהב".

ובסגנון אחר קצת: מהי התועלת בענין המס"נ — בה בשעה שהוא עדיין בבחי' "יש מי שהוא אוהב"?!?

ולכן מבאר רבינו הזקן בשו"ע, שענינו של שבת הגדול הוא הנס ד"למכה מצרים בכוריהם" — שזהו ענין הקשור עם החידוש שבירידת הנשמה למטה לפעול בעולם דוקא:

תוכן הנס ד"למכה מצרים בכוריהם" הוא — שציווי הקב"ה ע"י משה רבינו שיקחו ישראל פסחיהם (זבח פסח לה' שיהרוג בכורי מצרים) הי' באופן שחדר בדרגת התחתונים — בכורי מצרים (שזהו התוקף דמצרים שהיתה מדינה קשה עם מלך קשה כו'⁴⁶), שערכו מלחמה עם המצריים ופרעה שלא רצו לשלח את בני",

[ואע"פ שהסיבה לזה היא בגלל שהתייראו כו' — הרי אצל גוי לא נוגע ענין המחשבה (כפי שמצינו לגבי כמה דינים⁴⁷), כי אם המעשה בפועל דוקא (ולא כמו בישראל ש"מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"⁴⁸)].

והיינו, שענין המס"נ נעשה באופן ד"ונהפוך הוא"⁴⁹, שבכורי מצרים (תחתונים) מסרו נפשם לערוך מלחמה עם המצריים ופרעה, כתוצאה מציווי הקב"ה.

ו. וכיון ש"קבעו נס זה לזכרון לדורות בשבת" (ו"לא קבעוהו בעשירי לחודש סתם (שבו אירע הנס, "שפסח מצרים הי' מקחו מבעשור לחודש .. ואותו היום שבת הי'") .. כדרך שנקבעו כל המועדים"³), ש"מינו" מתברכין כולהו יומין"⁵⁰, כולל גם ימי הפסח — מודגשת בגלוי שייכותו לימים שלאח"ז, שיומשך ויפעל בנוגע לענין הגאולה⁵¹.

* * *

48) קידושין מ, א. ועוד.

49) אסתר ט, א.

50) זח"ב סג, ב. פח, א.

51) חסר הסיום (המו"ל).

45) וארא ז, טז.כו. ועוד.

46) ראה פרש"י יתרו יח, יו"ד.

47) ראה ירושלמי תרומות פ"א ה"א

(הובא בתוס' חולין יב, סע"ב). צפע"נ השלמה

לח"ד ע' יד. וראה גם אג"ק ח"א ע' ריא.

ז. אע"פ⁵² שבכלל ישנו דין ש"אל יעמוד אדם במקום סכנה"⁵³ — אין זה שייך לענין שבנ"י נמצאים בגלות (מצרים), שכל המלכיות נקראו ע"ש מצרים⁵⁴), בגלל שהקב"ה שלח אותם לשם. והענין בזה:

כתיב⁵⁵ "מגיד דבריו ליעקב ליעקב חוקיו ומשפטי לישראל", "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"⁵⁶. וכיון שהציווי שלא לעמוד במקום סכנה כולל גם שאסור לשלוח את חבירו למקום סכנה, והשולח את חבירו למקום סכנה ה"ה מתחייב בתשלום הנזק כו"⁵⁷, הרי מובן, שכאשר הקב"ה שולח את בני"י לגלות, בודאי שומר אותם שלא יהי' להם נזק ח"ו.

וכמו בנוגע לירידת הנשמה למטה, ש"משביעין אותו כו"⁵⁸, גם מלשון שובע⁵⁹, היינו, שנותנים לו את הכחות הדרושים למלא את השליחות שבירידת נשמתו למטה, כך, שאין מקום לדאגה מענין של נזק ח"ו, וכפי שהקב"ה מבטיח ש"לא ידח ממנו נדח"⁶⁰ [ולא רק לאחר משך זמן, כיון שהקב"ה "מאריך אף"⁶¹, אלא תיכף ומיד], ואדרבה, יהי' רק ענין של עליות כו'.

וכן הוא בנוגע לשליחות של הקב"ה ע"י הממוצע — "משה עבדו"⁶², ואתפשטותא דמשה שבכל דרא⁶³, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר בדורנו זה — שאע"פ ש"כל הדרכים בחזקת סכנה"⁶⁴, הרי כיון שנוסע בשליחותו של הרבי, בודאי נותנים לו את כל הכחות הדרושים לכך. — כפי שהוא מצד עצמו, אין לו כח לזה, אבל כאשר שולח אותו בר-סמכא, הרבי, בודאי נותן לו את הכחות הדרושים למילוי השליחות.

ח. אמנם, כאשר נמצא במקום השליחות, הרי זה צריך להיות באופן ש"את יהודה שלח לפניו גו' להורות גו"⁶⁵, "לתקן לו בית תלמוד

(58) נדה ל, ב. תניא בתחלתו.
 (59) ראה תניא עם לקוט פירושים מרבתינו נשיאינו לשם (ע' ט ואילך). וש"נ.
 (60) ע"פ שמואל-ב יד, יד. וראה תניא ספל"ט. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד סה"ג. וש"נ.
 (61) ירושלמי תענית פ"ב ה"א. ועוד.
 (62) בשלח יד, לא.
 (63) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).
 (64) ירושלמי ברכות פ"ד ה"ד. ועוד.
 (65) ויגש מו, כה.

(52) ברשימת ההנחה, שחסר ההתחלה.
 ולכאורה המשך הענין הוא — שכיון שדורשים עבודה דבירור התחתון ביותר, אפשר לטעון שזה מקום סכנה כו' (המו"ל).
 (53) שבת לב, א. וש"נ.
 (54) ב"ר פט"ז, ד.
 (55) תהלים קמז, יט.
 (56) שמו"ר פ"ל, ט.
 (57) ראה שו"ע חו"מ סקע"ו סמ"ח (ברמ"א). וראה גם תו"מ חס"ד ע' 168. וש"נ.

שמשם תצא הוראה"⁶⁶, והיינו, שצריך לזכור שתפקידו להפיץ שם את תורתו של הקב"ה, ולהזהר שלא לסור ממילוי השליחות אפילו סטי' קלה ("איין קער"), וכתורת הבעש"ט⁶⁷ על הפסוק⁶⁸ "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים", ש"כאשר האדם מפריד את עצמו מהשי"ת, אזי מיד הוא עובד ע"ז, ולא יש דבר ממוצע כו".

ויש לעשות זאת מבלי להתפעל מפרעה מלך מצרים⁶⁹ שרוצה לשלוט עליו ולשעבד אותו כדי לבנות עבורו "פיתום ו"רעמסס" (ככל הביאורים שבדבר), גם כאשר רוצים לפתות אותו שפרעה בעצמו משתתף במלאכה זו — כפי שמצינו שכל הענין של שעבוד מצרים התחיל מזה ש"פרעה נטל סל ומגריפה, וכל מי שהי' רואה .. הי' עושה .. ועשו אומנות עמו כל היום לפי כחן .. כיון שהחשיך .. אמר להם חישבו את הלבנים .. כזה אתם מעמדין לי בכל יום"⁷⁰, ומזה מובן שאם בני" לא היו מתפעלים עד לאופן של יציאה מהכלים... סוגרים את הספרים ויוצאים להשתתף עם פרעה בעשיית הלבנים, אזי לא הי' כלל שעבוד מצרים!

כאשר במקום לעסוק במילוי השליחות מתחילים להתעסק עם "לבנים" של פרעה — לא מצד השליחות, אלא מצד פרעה — אזי נעשה פרעה בעה"ב עליו, ועד שמשעבד אותו לבנות עבורו "פיתום ו"רעמסס"! וכמו"כ אין להתפעל מהנשיא של המדינה, פרעה מלך מצרים, ולחשוב, שבכל מקום שבו נמצא נשיא המדינה צריך גם הוא להתכבד בכך שיהי' נוכח שם וכו', אלא כפי שלמדים מהסיפור דימי הפורים, שסיבת העונש של בני" היתה בגלל ש"נהנו מסעודתו של אותו רשע"⁷¹; המאכל הי' אמנם כשר, אבל העונש הי' על ההנאה מסעודה זו!

ט. וכאשר ההנהגה במילוי השליחות היא באופן האמור, הנה לא זו בלבד שאין זה מקום סכנה, אלא עוד זאת, שפועלים גם על פרעה מלך מצרים שהוא בעצמו נעשה מסייע, כמ"ש⁷² "ויהי בשלח פרעה את העם", והיינו, שלא זו בלבד ש"ברח העם"⁷³, אלא שפרעה בעצמו משלח את העם ממצרים [ומוסיף לשלח עמהם מעניני מצרים]⁷⁴, ע"ד "למכה מצרים בבכוריהם"], לאחרי שדורשים ממנו "שלח את עמי ויעבדוני"⁷⁵,

---

וש"נ.

66 פרש"י עה"פ.

71 מגילה יב, א. וראה גם תו"מ חס"א

67 צוואת הריב"ש סע"ו.

ע' 63. וש"נ.

68 עקב יא, טז.

72 ר"פ בשלח.

69 נזכר גם מאמר המדרש (ב"ר פצ"א,

73 שם יד, ה.

ז) בנוגע ליוסף ש"בשעה שהי' מבקש לישיבע

74 ראה תו"א בשלח סא, ג. וראה גם

לשקר הי' נשבע בחי פרעה".

פרדר"א רפמ"ב.

70 ראה תו"ש שמות א, יג (אות קלה).

— ולא כמו אלו שאומרים⁷⁵ "שלח את עמי" בלבד, מבלי להוסיף העיקר: "ויעבדוני" [ומה גם שזהו היפך הדין ש"כל פסוקא דלא פסקי' משה אנן לא פסקינן"⁷⁶];

ומובן, שכאשר הענין ד"שלח את עמי" הוא מצד "ויעבדוני", הרי זה באופן נעלה יותר [וע"ד שמצינו בנוגע למצות צדקה, שאע"פ שהמאבד סלע ומצאו עני ונתפרנס בו קיים מצות צדקה⁷⁷, הרי זה שלא בערך לגבי נתינת צדקה מתוך כוונה לקיים מצות צדקה] —

ובאופן ש"לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם"⁷⁸, כיון שסיימו לברר שם את כל ניצוצות הקדושה כו'⁷⁹, ולכן יוצאים משם "ביד רמה"⁸⁰ ו"ברכוש גדול"⁸¹.

* * *

י. נוסף על כללות הענין דשבת הגדול, ישנו גם ענינה של פרשת השבוע שקורין ביום הש"ק זה, ובקביעות שנה זו — פרשת מצורע, שכיון שקורין אותה בשבת הגדול, בהכרח שיש שייכות ביניהם (אף שבקביעות אחרת קורין פרשה אחרת).

ויובן ע"פ המבואר במפרשי החומש שמחד גיסא מבארים פשטות הכתובים, ומאידך גיסא יש בפירושם סודות התורה באופן גלוי (לא רק כמו "יינה של תורה" שבפירוש רש"י⁸², שאין זה בגלוי כ"כ), כמו פירוש הרמב"ן, שהוא מפשטני המקרא, ואעפ"כ כותב בעצמו⁸³ שיש בפירושו "דברים נעימים .. ליודעים חן" (ועד"ז פירוש אור החיים הקדוש — כמנהג העולם שכאשר מזכירים את האור החיים מוסיפים "הקדוש"⁸⁴, ועד"ז של"ה הקדוש).

ובכן, מצינו בפירוש הרמב"ן⁸⁵ השייכות דמצורע לפסח: "אמר ר"א .. המצורע ותורת הבית המנוגע .. הם כדמות פסח מצרים".

ומודגש גם בכך שבשניהם ישנו הענין של טבילת אגודת אזוב בדם: בפסח — "ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם גו"⁸⁶, ובמצורע — "את הצפור החי' יקח גו' ואת האזוב וטבל אותם בדם גו"⁸⁷.

75) ראה גם תו"מ ח"ס ע' 192.

76) תענית כז, ב. וש"נ.

77) ספרי ופרש"י תצא כד, יט. ועוד.

78) בשלח שם, יג.

79) ראה ל"ת וסה"ל להאריז"ל ר"פ תצא.

80) בשלח שם, ח.

81) לך לך טו, יד.

82) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 137. תרצ"ז

ס"ע 197 (נעתק ב"היום יום" כט שבט).

83) בהקדמה לפירושו עה"ת.

84) ראה גם תו"מ ח"כ ע' 177.

85) פרשתנו יד, ד.

86) בא יב, כב.

87) פרשתנו שם, ו.

יא. נתבאר גם הענין בעבודה — שאזוב הו"ע המדות⁸⁸, והרי ידוע⁸⁹ שעיקר העבודה בעוה"ז היא בבירור המדות (ולא בענין המוחין שקדמו לעולם)⁹⁰; וטבילה הו"ע הביטול (טבילה אותיות הביטול⁹¹), וטבילה צ"ל במים ש"כל גופו עולה בהן"⁹² — "עולה" דייקא, מלשון עלי', שזהו ע"ד מ"ש הרמב"ם⁹³ שענין הטבילה הוא "לטהר נפשו .. (ע"ז ש)הביא נפשו במי הדעת הטהור", ומסיים במ"ש⁹⁴ "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם גו'". וכללות העבודה צריכה להיות מתוך חיות, כמודגש בענין "הצפור החי".

נתבאר גם מ"ש באוה"ח⁹⁵ ש"הצפור החי" קאי על משיח בן דוד, ופי' הכתוב⁹⁶ "ושלח את הצפור החי' על פני השדה", שמלכות בית דוד תהי' שולטת בכל העולם.

ונתבאר גם השייכות לכל אחד מישראל, ע"פ הידוע שנשמת משיח כוללת את כל נשמות בני", ויש ניצוץ משיח בכל אחד מישראל⁹⁷, כפי שמרומז במ"ש⁹⁸ "דרך כוכב מיעקב", שקאי על משיח⁹⁹, וקאי גם על כל אחד מישראל¹⁰⁰ (וכן מ"ש בתהלים¹⁰¹ "לשלמה אלקים משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך" — מבואר במפרשים¹⁰² שקאי על משיח, ונת"ל¹⁰³ שקאי גם על כל אחד מישראל). ולכן, מהגאולה הפרטית דכל אחד מישראל באים לגאולה הכללית — כן תהי' לנו, ש"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹⁰⁴.

יב. המשך השיחה¹⁰⁵ — ביאור השייכות דמצורע למשיח (כדאיתא

-
98) בלק כד, יז.	88) ראה ספר הערכים חב"ד (כרך ח) בערכו (ע' צד. ע' צז ואילך). וש"נ.
99) ראה רמב"ן עה"פ. רמב"ם הל' מלכים רפ"א.	89) ראה לקו"ש ח"ח ע' 159. תו"מ חנ"ג ע' 312. וש"נ.
100) ראה ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו.	90) ראה בארוכה מאמרי אדהאמ"צ דברים בתחלתו. וש"נ.
101) תהלים עב, א.	91) ראה סידור (עם דא"ח) בכוונות המקוה בסופן (רלט, ד).
102) ראה תרגום וראב"ע עה"פ.	92) עירובין ד, ב. וש"נ. רמב"ם הל' מקואות רפ"ד. טושו"ע יו"ד רס"א. וראה גם תו"מ חס"ח ס"ע 168. וש"נ.
103) ד"ה כי ישאלך ד"א ניסן פ"ד (לעיל ס"ע 7). שיחת י"א ניסן ס"ב (לעיל ע' 22).	93) הל' מקוואות בסופן.
104) מיכה ז, טו.	94) יחזקאל לו, כה.
105) בסיום השיחה נזכר גם אודות פרשת אחרי-מות שמתחילים לקרוא במנחה — שהיא מהפרשיות שנאמרו ביום הקמת המשכן (ראה גיטין ס, א), שבו נשלם ענין ביטול הגזירה שנפעל במ"ת (תנחומא וארא טו. ועוד), בניגוד לפסח (שקשור עם מצורע) שהי' לפני ביטול הגזירה.	95) פרשתנו שם, ט.
	96) שם, ז.
	97) ראה מאור עינים ס"פ פינחס.

בגמרא¹⁰⁶ ששמו של משיח "חיוורא" (מצורע) וביהמ"ק (כדאיתא במדרש¹⁰⁷ "והצורע זה בית המקדש"), ע"פ המבואר בלקו"ת¹⁰⁸ בפי' הכתוב¹⁰⁹ "אדם כי יהי בעור בשרו גו'", "אדם" דייקא, ש"הוא במדרגה גדולה¹¹⁰ .. שלימו דכולא .. שמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים כו'", וענין הנגעים ש"הם אורות עליונים" (שזהו הטעם למ"ש הרמב"ם¹¹¹ שמצות נגעים אינו נהוג בזמננו זה אחר החורבן) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ז ע' 33 ואילך.

* * *

יג. דובר לעיל¹¹² שבהמשך למ"ש¹⁰¹ "לשלמה אלקים משפטך למלך תן וצדקתך לבן מלך" — נאמר¹¹³: "יהי פסת בר בארץ", שעל זה דרשו בסיום מסכת כתובות¹¹⁴: "עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת, שנאמר יהי פסת בר בארץ"; ולאחרי שנימנו עוד כמה מעלות בנוגע לארץ ישראל וירושלים — נאמר בסיום המסכת "דור שבן דוד בא קטיגוריא בתלמידי חכמים", שלכאורה אינו שייך — ואדרבה: בסתירה — למאמרים שלפנ"ז (ומתאים יותר לסיום מסכת סוטה); ולאח"ז מסתיימת המסכת במאמר: "עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות", כדברי התוס': "לפי שרוצה לסיים בדבר טוב נקט לה הכא כו'". ונתבאר¹¹⁵ בנוגע לשיטת הרמב"ם בענין זה — שמ"ש הרמב"ם¹¹⁶ ש"בימות המשיח .. עולם כמנהגו נוהג, וזה שנאמר בישע"י¹¹⁷ וגר זאב עם כבש .. משל וחידה וכו'", הרי זה רק בהתחלת תקופת ימות המשיח, אבל בתקופה שלאח"ז יהיו גם ענינים שהם שינוי מנהגו של עולם. המשך הדברים — בנוגע לחילוקי האגדות אודות בן כוזיבא, אם "נהרג בעוונות"¹¹⁸ או ש"שלחו חכמים לבדקו אי מורח ודאין .. וכיון דלא עביד הכי, קטלוהו"¹¹⁹ (שבודאי אין זו מחלוקת במציאות), שבפועל

106 סנהדרין צח, ב (ובפרש"י).
 107 איכ"ר פתיחתא כא ("א מורא'דיקער מדרש"!).
 108 תוריע כב, ב.
 109 שם יג, ב.
 110 וכמוכן גם מזה ש"אדם" ר"ת אדם דוד משיח (תו"א ויחי מו, ד. ובכ"מ), וקשור גם עם משה — גואל ראשון הוא גואל אחרון (נסמן לעיל ע' 14).
 111 הובא בלקו"ת תוריע כב, ב. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 9.
 112 שיחת י"א ניסן ס"ג ואילך (לעיל ע' 12 ואילך).
 113 שם, טז.
 114 ק"א, ב.
 115 שם סכ"ב (לעיל ע' 30). וש"נ.
 116 הלי' מלכים רפי"ב.
 117 יא, ו.
 118 רמב"ם שם פי"א ה"ג.
 119 השגות הראב"ד שם — מסנהדרין צג, ב.

נהרג ע"י אוה"ע ("שבט אפי" 120), לאחר שנתחייב מיתה ע"פ פס"ד ב"ד¹²¹; והטעם שבפי"א¹¹⁸ מזכיר הרמב"ם אודות האפשרות ש"המלך המשיח .. מחי' מתי" 122 — נכלל בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בלקו"ש חכ"ז ע' 191 ואילך הערות *63-69.

יד. ולאחרי המאמר "עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת, שנאמר יהי פסת בר בארץ" (כנ"ל), ושאר המעלות של ארץ ישראל, שבהמשך לזה הובאו הנהגות של כמה אמוראים שמראים גודל חיבת הארץ, ולדוגמא¹²³: "קיימי משמשא לטולא ומטולא לשמשא" (כשהשמש הגיע למקום שהן יושבין וגורסין וחמה מקדרת עליהן, עומדין משם לישב בצל, ובימי הצנה עומדין מן הצל ויושבין בחמה, כדי שלא יוכלו להתרעם על ישיבת ארץ ישראל) — הובא גם המאמר "דור שבן דוד בא קטיגוריא בתלמידי חכמים .. בזוזי ובזוזי דבזוזי".

בהמשך לזה דובר אודות המצב באה"ק, ובין הדברים נאמר, שלדאבוננו רואים עתה הענין ד"קטיגוריא בתלמידי חכמים", בנוגע להתנכלות לתלמידי הישיבות לנתקם מלימוד התורה (ע"י העברתם למוסדות שנקראים בשם "הסדר" כו', שבמשך כל שנות קיומם לא יצא מהם אפילו רב אחד)¹²⁴; וכן בנוגע לאלו שמנצלים את העובדה שיש להם סמיכה לרבנות¹²⁵, כדי להכניס גוים (כולל גם נאצים) לארץ ישראל ולרשום אותם בתור יהודים, ועוד מכריזים שזה "הישג דתי".

והזכיר גם אודות "שר הדתות" — הממונה על "משרד הדתות", דתות לשון רבים (ועד שמדגישים זאת גם בשפת הגויים: הלשכה לעניני דתות) — שאמר שזה "הישג דתי" שלומדים בבתי-הספר אודות "אותו

(120) ישע"י יו"ד, ה.

(121) כ"ק אדמו"ר שליט"א הקדים לביאור ענין זה כעין דוגמא — המדובר בהתוועדות הנ"ל (סל"ו ואילך — לעיל ע' 44 ואילך. וש"נ. וראה גם לקמן סי"ז) בענין פס"ד בתורה על יסוד ראיית רוחניות הענינים כפי שהם למעלה, לאחר שנתאמת והונח גם בשכל האדם, שזהו גם הטעם לאמירת דבר תורה ששמע מפי רבו מבלי להזכיר שם ואומר, כיון שנתאמת בשכלו כו'.

(122) נתבאר גם שהאפשרות שמישיח יחי' מתיים יכולה להיות באופן שאין בו שינוי מנהגו של עולם (כמו כללות הענין דתחיית המתים בתקופה הב' דימות המשיח שלא

הזכירו הרמב"ם בפיי"ב) — שהרי מצינו זאת גם לפני ימות המשיח, כמו אלישע שהחי' את בן השונמית (מלכים-ב ד, לה), וכן הסיפור שעליו אמרו "זוטי דאית בכו מחי' מתיים" (ע"ז יו"ד, ב). וכמו כל הנסים שאירעו בזמן שהעולם הי' נוהג כמנהגו, כמו יצי"מ וקרי"ס וכיו"ב (וראה לקו"ש שבפנים הערה 31).

(123) קיא, ריש ע"ב (ובפרש"י).

(124) ראה גם שיחת י"א ניסן סכ"ד (לעיל ע' 31 ואילך).

(125) נזכר גם הדיוק "קטיגוריא בתלמידי חכמים", ולא על ת"ח, שגם במעמד ומצב כזה יושבים ולומדים כו'.

האיש¹²⁴, כך, שנוסף לכך ש"מכרו" את "עם ישראל" ו"תורת ישראל" ("ע"י חוק הגיור שלא כהלכה¹²⁶), רוצים לפגוע רח"ל גם באלקי ישראל! וכן הזכיר אודות אלו שלא מוכנים לעזוב את ה"כסא"¹²⁷ ולהתפטר מהממשלה, ואמר שיש ללמוד הוראה (ע"פ תורת הבעש"ט¹²⁸ שכל דבר שרואים או שומעים יש בו הוראה בעבודת ה') מגוי בלבנון שהתפטר מהממשלה בגלל מחדל שבתחום אחריותו.

(וסיים:) ויה"ר שבהתוועדות הבאה יוכלו לדבר — מתוך מנוחה — רק אודות ענינים של הליכה מחיל אל חיל בקדושה (בניגוד ל"הישג דתי" הנ"ל),

ועד לקיום היעוד שבסיום המסכת: "עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות, שנאמר¹²⁹ כי עץ נשא פריו תאנה וגפן נתנו חילם" — גפן דייקא, שקשור עם לימוד התורה (כידוע ש"יין" (גפן) רומז על פנימיות התורה¹³⁰), וקשור גם עם ענין השמחה ("משמח¹³¹ אלקים ואנשים"¹³²) והשירה, ועד לשירה העשירית¹³³ (שכוללת כל השירות, מ"אז ישיר", עד "ונודה לך שיר חדש")⁵¹.

* * *

טו. מאמר (כעין שיחה) ד"ה עבדים היינו כו'.

* * *

בפניהם ומחליט אח"כ כרצונו!
 128) ראה כש"ט בהוספות סקע"ט ואילך.
 וש"נ.
 129) יואל ב, כב.
 130) ובוה גופא יש חילוק בין "יין" ל"שמן" (ראה אמ"ב שער הק"ש ספנ"ג ואילך), וכמבואר בזה שיש צורך בשניהם כו' (נוסף על נגלה דתורה).
 131) ס' שופטים ט, יג. וראה ברכות לה, א.
 132) כולל גם אלו שלפני שפועלים בהם ענין השמחה, צריך לפעול לכל לראש שיהי' בגדר "אנשים", ו"אנשים" שיש להם שייכות ל"אלקים".
 133) מכילתא בשלח טו, א. תנחומא בשלח יו"ד.

126) נזכר גם שבזמן הבחירות (לרבנות הראשית) שכרו רב אחר כדי להחליף את הרב שעמד על כך שגיוור יהי' כהלכה — דבר שלא הי' לעולמים!
 וכן הזכיר את דברי הגמרא בסיום מסכת סוטה (ראה גם תו"מ חס"ו ע' 255 הערה 63. וש"נ): "פני הדור כפני הכלב", שכלב רץ לפני בעליו, אבל מחזיר פניו לאחוריו לראות אם בעליו הולך עמו!...
 127) עכ"פ עד הבחירות... שהוא עדיין "יושב ראש" ("אָ גאַנצער יאָ טיבע דאָס"), ובידו ה"מפתח" להחליט כרצונו, וגם כשאומר לאחרים שיכולים להחליט כרצונם — סוטר

(* = ביטוי מליצאי: אדם גדול וחשוב.

טז. נהוג ללמוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י, וכרגיל בשנה זו — נתעכב על פסוק שרש"י אינו מפרשו, על היסוד המדובר כמ"פ אודות גודל הדיוק בפירוש רש"י באופן שלא חסר ולא יתיר.

ובכן: בפרשת השבוע¹³⁴ נאמר "וכפר על הבית וטהר".

ואינו מובן: מה שייך המושג של כפרה — "וכפר" — בנוגע לבית? בשלמא ענין הטהרה — "וטהר" — הרי זה בגלל שלפנ"ז נטמא הבית; אבל מה שייך כאן ענין הכפרה?!

הרמב"ן כתב ש"הכפרה הזאת בצפור המשתלחת שתשא הצפור את כל עונותיו אל מחוץ לעיר אל פני השדה, כענין הכפרה בשעיר המשתלח וכו'", והיינו, שהכפרה היא על בעל הבית.

אבל, הבן חמש למקרא לא יודע זאת, ובפשטות תמוה לומר ש"וכפר" קאי על בעל הבית, בה בשעה ש"וטהר" קאי על הבית. ואם זו היא כוונת רש"י, ה"י לו לפרש זאת¹³⁵.

ולהעיר, שבתרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק¹³⁶ "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", נאמר "ומשתכח גבר דבני ביתא בחטופין", "פי' בגזילה, שהנגעים באים בעון גזילה כו"¹³⁷, ועפ"ז מובן הצורך בענין הכפרה.

אבל אי אפשר לומר כן בפירוש רש"י — שהרי רש"י מפרש מ"ש¹³⁶ "כי תבואו אל ארץ כנען גו' ונתתי נגע צרעת", ש"בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם¹³⁸ כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן"¹³⁹.

והכרחו של רש"י שלא לפרש שהנגעים באים בעון גזילה — לפי שמשמעות לשון הכתוב הוא ש"כי תבואו אל ארץ כנען" אזי מיד "ונתתי נגע צרעת בבית גו'", עוד לפני שתהי' להם אפשרות לעבור על עון גזילה. ואם משום שיתכן שהאמוריים גזלו את מטמוניות הזהב שהטמינו

(134) יד, נג.

(137) פי' יונתן.

(135) בהמשך הדברים נזכר גם פירוש רש"י על הפסוק (צו ח, טו) "ויחטא את המזבח" — חטאו וטהרו מזרות להכנס לקדושה, "לכפר עליו" — מעתה כל הכפרות.

(138) אף שלכאורה צריך להבין טעם הדבר — שהרי היו סבורים שבנ"י לא יוכלו לכבוש את ארץ כנען, בגלל ל"א המלכים שבה, וסיחון ועוג שהיו שומרים עליהם (חסר הביאור בענין זה — המו"ז).

(136) פרשתנו שם, לד.

(139) ראה גם לקו"ש חל"ב ע' 92 ואילך.

בקירות בתיהם — אין בכך כלום, שהרי אפילו ממון ששייך לגוי ע"פ דין עובר אח"כ לרשותו של ישראל, עאכו"כ ממון שהגיע לגוי ע"י גזילה.

* * *

יז. נהוג גם לבאר ענין בהערות אאמור"ר על הזהר, וכיון שאין הערות על הזהר דפרשת השבוע, נתעכב על ענין בלקוטי לוי"צ אגרות-קודש, במכתב אור ליום ד' י"ט שבט תרצ"ב¹⁴⁰ (שהיתה שנה מעוברת, כמו שנה זו), בביאור מ"ש בביאורי הזהר פ' וישלח¹⁴¹, ש"התנאים ואמוראים הי' פס"ד שלהם רק ע"פ מבטם בשרש החכמה שבתורה כמו שהיא למעלה כו".

ומבאר, שהלימוד וההשכלה דחכמי המשנה והתלמוד אינו לימוד והשכלה דשכל אנושי פשוט כמו השכל וההכנה דשאר בני אדם, שהרי אנו מוצאים בכ"מ ששכלם בתורה הי' באופן אחר לגמרי,

— ומצינו שהיו יכולים לעשות נסים גדולים ביותר, כמו ברפב"י בגינאי נהרא¹⁴², וזוטרא דבכו מחי' מתים¹⁴³, וכדומה, ומצינו בחכמי המשנה מי שהי' תורתו אומנתו כמו רשב"י¹⁴⁴, שמה שאצלנו הוא נסים, הי' אצלו כמו דרך הטבע אצלנו. והנהגתו הטבעית דרשב"י הי' שכלום אדם חורש כו'¹⁴⁵, אלא שהדבר יעשה מעצמו, וכמו שאיברי להו חרובא ועינא דמיא¹⁴⁶ (ואצלו מה שנקרא נס הוא בחי' ומדרי' יותר גבוה ממה שנקרא אצלנו נס, וע"ד האמור במד"ר¹⁴⁷ שמשה ניסן של ישראל, ומי הי' ניסו של משה, הקב"ה, שנאמר¹⁴⁸ ה' נסי. והוא במלחמת עמלק, שבכדי לנצח עמלק ולמחותו, הוא ממקום גבוה ביותר ממה שאצלנו נק' (נס) —

ובע"כ לומר שהבנתם בתורה לא הי' רק בשכל אנושי שבטבע בלבד, רק שכל א' מהם הביט וראה בחכמה דתורה כמו שהיא למעלה, ולפי שרש נשמתו כו'.

ואעפ"כ אין זה בסתירה לכך שהתורה "לא בשמים היא"¹⁴⁹, ו"אין משגיחין בבת קול"¹⁵⁰ [ולכן בפלוגתא במתיבתא דרקייעא עם קוב"ה בענין

(140) ע' רסג ואילך.	(146) שבת לג, ב.
(141) כ, ב.	(147) ב"ר פנ"ט, ה.
(142) חולין ז, א.	(148) בשלח יז, טו.
(143) ע"ז שבהערה 122.	(149) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.
(144) שבת יא, א.	(150) ב"מ שם. וש"נ.
(145) ברכות לה, ב.	

ספק אם בהרת קדמה לשער לבן, "אמרי מאן נוכח, נוכח רבה בר נחמני"¹⁵¹, שהכרעת הפס"ד הוצרכה להיות ע"י נשמה בגוף למטה דוקא¹⁵²] — כיון שלאחרי שראו למעלה כו', המשיכו זה (בדרך מעביר או בהתלבשות) בשכל אנושי שלהם, כך, שהפס"ד שלהם הי' ע"פ שכל אנושי¹⁵³.

ומוסיף לבאר¹⁵⁴, ש"מה שלא בשמים היא ואין משגיחין בב"ק וכדומה, הוא, בבחי' שנקרא שמים ובבחי' שנקרא ב"ק אין משגיחין, והרי כמה בחי' יש בתורה למעלה גופא, תורה דאצי' ותורה דבריאה (שהיא התורה שלנו¹⁵⁵ נכידוע¹⁵⁶ בפירוש "ועל תורתך שלמדתנו": תורתך — כפי שהיא באצילות, שלמדתנו — כפי שהיא בעולם הבריאה; ולכן התחלת התורה היא באות ב', לרמז שהתורה שאנו לומדים היא מדרגה הב' שבתורה), וכן בכל עולם ועולם כו"¹⁵⁷.

יח. בסיום השיחה נזכר אודות ענין השמחה, שפורצת גדר¹⁵⁸, ובהתאם לכך, יחלקו עתה משקה לאלו שנוסעים למקומות רחוקים, ובפרט מעבר לים, כדי לערוך התוועדויות, החל ממוצאי שבת, שהוא יום ההילולא של הצ"צ, שזהו זמן מסוגל לבקש ולפעול השפעות בנוגע לבני חיי ומזוני רויחי, ובפרט בנוגע ללימוד התורה וקיום המצוות¹⁵⁹.

* * *

יט. הביאור בפירוש רש"י:

הסיבה לכך שיש צורך בענין של כפרה — "וכפר על הבית" — יש לומר, שזהו לפי שבזמן שהבית הי' בבעלותו של הגוי, הי' בו ענין של עבודה זרה.

ואע"פ שבנ"י כבשו כבר את בתי הגוים וביערו מהם כל ענין של ע"ז — נשאר עדיין הע"ז שהטמינו הגוים בקירות בתיהם (ע"ד שהטמינו מטמוניות של זהב כו').

והטעם שרש"י מפרש שסיבת הנגעים היא כדי שבנ"י ימצאו את המטמוניות של זהב, אף שלכאורה אפשר לומר שהסיבה לכך היא בכדי שלא יכשלו בהחזקת ע"ז בקירות בתיהם — כי, אם משום הע"ז

(151) שם פו, א. ובלקו"ת בד"ה ואכלת ושבעת" — לקוטי

(152) ראה לקו"ש ח"ב ע' 68, ובהערות לוי"צ כאן.

(156) ראה לקו"ש חט"ו בתחלתו. וש"נ.

(153) ראה גם לעיל הערה 121. וש"נ.

(154) ריש ע' רסו.

(155) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

(157) "כמ"ש בל"ת להאריז"ל פ' בראשית, ועוד.

שבקירות הבתים, לא הי' די בכך ש"חילצו את האבנים אשר בהן הנגע"¹⁵⁹, אלא היו צריכים לנתן את כל הבית, ועכצ"ל, שעיקר הסיבה היא כדי שימצאו את המטמוניות כו', אלא כיון שיש גם ענין של ע"ז, יש צורך גם בענין של כפרה — "וכפר על הבית".

כ. ויש להוסיף בזה — מ"ינה של תורה" בשייכות לפירוש רש"י:

מבואר באגה"ת שענין ה"כפרה" הוא (לא רק "לשון קינוח שמקנה לכלוך החטא"¹⁶⁰, אלא גם) "לכפר לפני ה' להיות נחת רוח לקונו כו"¹⁶¹. ומזה מובן, שענין הכפרה שייך גם כשנמצאים בתכלית העילוי, כך, שכולם זקוקים לענין הכפרה, אפילו אלו שמתו בעטיו של נחש הקדמוני — חטא עה"ד¹⁶² (מלבד רבינו הקדוש שלא נהנה מעוה"ז אפילו באצבע קטנה¹⁶³), כי, גם כאשר כל הענינים הם בשלימות, ישנו עדיין עצם הירידה למטה כו', ששם נעשה "דבר בפני עצמו, ירא ה' ואוהבו"³⁸, "יש מי שהוא אוהב"³⁹, ולכן צ"ל ענין הכפרה כו'.

וכן הוא גם בענין "וכפר על הבית וטהרו", שקאי גם על ה"בית" ברוחניות — כללות העולם — שענין הכפרה והטהרה הוא "לתקן עולם במלכות שדי"¹⁶⁴, לעשות לו ית' דירה בתחתונים¹⁶⁵, כפי שהי' בפועל ובגלוי בביאת משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד¹⁶⁶ "והי' ה' למלך על כל הארץ גו' ה' אחד ושמו אחד", "כשאני נכתב אני נקרא"¹⁶⁷, בעגלא דידן. [בסיום ההתוועדות התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "והיא שעמדה". ולאחרי תפלת מנחה, התחיל לנגן הניגון "על אחת כמה וכמה"].

165 (ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.
ובכ"מ.
166 זכרי' יד, ט.
167 פסחים נ, סע"א. וש"נ.

159 פרשתנו שם, מ.
160 פ"א.
161 פ"ב.
162 שבת נה, ב. וש"נ.
163 כתובות קד, א.
164 נוסח התפלה — "ועל כן נקוה לך".